

آبونه سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۳۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدرد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فر تقدرد .

اداره خانه

باب عالی حاده سنده ورخان بک خاننده
نومرو ۲۳-۲۶

اضطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدیامه یں یازیلر
احاده اولومار .

~~~~~

الکشاف

سر ۱۳۳۰

اضطارات

رساله مزیدن آلدیغو کور قرائک شهر طریقه
بتون . زایلر هر هانکی رغزته طرفندن
اقتباس اولونه یییر .

§

مکتوبلارک ، امضالارک واضح و
ارقوناقلی اولسی و آبونه صوره
نومروسی محتوی بولونسی لازمدرد .

§

ممالك اجنبیه بجهون آبونه اولانلارک
آدر - لرینک قرائسز ده یازیلسی
رجا اولنور .

§

اون آبونه قید ایدن ذاته بر آبونه
مجاناً تقدیم اولنور .

~~~~~

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی هفته لقی جموعه اسلامیه در

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ارباب

جلد ۲ - ۹

۲۱ ربیع الاول ۱۳۳۱ پنجشنبه ۱۴ شباط ۱۳۲۸

عدد ۵۱ - ۲۳۳

کبی ریاضیون قدیمه دن (اقلیدس) و (آبولونیوس) کبی مشاهیرک اصولارینی تنقید، خطالارینی میدانله چیقارمق کبی بردهاء خارقه نماده کویسترمشدر. مشارالیه اصول هندسیه و عددیه یی آیرمش اولدینی اقسام و انواعی قیاسات منطقیه، تعلیمی و حسیه ایله اثباته موفق اولمشدر.

مسائل حسابیه و هندسیه نك حل و استخراجی ایچون جبر و حساب قواعدینه بر طاقم یکی اصولار ایجاد ایدن یینه ابن هیثم در. متفکرین اسلامیه دن ابن هیثم کی اعظمک علوم ریاضیه نك تأسیس و ترقیسی خصوصنده ابراز ایش اولدقلری خدمات، کویستردکلری موفقیات تاریخ فنونک ال پارلاق صحیفنه شرفبخش اولمقده در. فی الحقیقه هند اصول حسابیسی ایله ارقام هندیه یی آوروپالیره طانتدیران علماء اسلامیه در. (ابوجعفر محمد بن موسی الخوارزمی) ارقام هندیه یی عالم اسلامه ایلك دفعه طانتدیرمقله ممتازدر. مشارالیهک (کتاب الجبر والمقابله) عنوانلی اثری ده علم جبرده کی وقوف حیرتخاسنک پایدار بر شاهدیدر. خوارزمی دن سوکره علوم ریاضیه ده اشتهار ایدن افاضل آره سنده ابو کامل شجاع بن اسلم، ابوالوفاء بوزجانی، ابوحنیفه الدینوری، ابوالعباس سرخسی کی اعظم، بلند بر ناصیه عرفان عرض ایدرلر. موسی برادرلرله اندلسلی مسلمنه نك دهالری ده سکوت ایله کیشیدیرلمه میه جک قدر پارلاقدر. فقط ریاضیون اسلامیه نك سرنامه مباهات و افتخاری ابن هیثم حضرتلریدر. م. شمس الدین

فقیر وقتاوی

مؤلفه :

بر محقق ایله مقلد آره سنده

بشنجی محاوره دن مابعد

فقهایه کلنجه اونلری ده غزالی دن دکلیه لم : حجة الاسلام امام غزالی حضرتلری احیاء العلومک (کتاب العلم) بچشده دیورکه : فقهایک یکدیگرله آتیشمالرینک، مجادله اتمه لرینک سبی، امرایه خلفایه قریبتیبیدا ایدرک پایه قایمق، منصب قضایه هجوم ایتمکدیر. آنک ایچون دقت ایدیلرسه محاربانک لشدتلیسی حنفیه ایله شافیه آره سنده اولدینی کوریلور. چونکه رتبه، منصب بوایکسینک آره سنده محصور ایدی. بونکله برابر فقهایک هپسنه قارش حقیقی سکوت ایله کیشیدیردیلر دیه حکم ایتمکده طوغرو اولاماز، چونکه هر عصرده شمس حق اعلا، باطلی محو ایتمک ایچون چالیشانلرده اکسیک دکلدی. لکن نه چاره که امتک اوزرینه چوکن جهالت، کندیلرینه باطلی تسویل و تزیین ایدیور، اونلرده حق دن تعامی ایدرک اونی کورمیسورلردی. باقی سزه برشی حکایه ایدیم : معلومدرکه چوق زمانلردنبری

مصرده ماهیه اوله رق (المنار) اسخنده بر مجله اسلامیه انتشار ایدیور. بن بوجلهیه آونه اولمشدم، زیرا حقائق اسلامیه عائد پک مهم نشریاتده بوانیوردی. حتی بر نسخه سنده مهم بر مقالهیه تصادف ایتدم. هائی یا بعض کیمسه لر کوریورز : یوللرده صوقاقلرده کز لرلده بعض کره کندی قفاسنی کسور، کسدکدن سوکرده حالا نولوب وجوددن آریلان او قفا، کندی کندی سوزسویلر، سوکره قفای تکرار وجودینه اعاده ایدرک یینه اسکیمی کی کویستر، بعضاً اغزینک ایچنه، کوکسنه، قارننه کوزمک اوکنده خنجر صابلا دینی حالده بردامله قانیله چیقماز دکلی، سوکره بر طاقم جنجی خواجه لر بعض خسته لرک شقایب اولمسی ایچون آفسون یاپارلر، کندی زعملرنجه شیطانلره، جنلره، روحانیونه یمن ویرلر، صارعه آنی ایتمک، قادی اراککدن آیرمق، یاخود اراکی قادینه میل ایتدیرمک ایچون بر طاقم شیلر او قورلر، نسخه لر، وفقر، طلسملر یاپارلر. ایشته المنار مجله سی بونلرک هپسنی سحر نوغندن حرام شیلر اولدینی ذکر ایدرک بوبابده فقیه ابن حجر الهیثمی دن شویله بر فتواده نقل ایدیوردی : «روحانیات ایله، خدمه ملوک جان ایله اشتغال ایتمک، صحیح اولان قوله کوره سحر در. (حاکم عیسی) - لعنة الله علیه - یی یولدن صایته رق الوهیت ادعا ایتدیرن شی ده روحانیات ایله، او قومق، یازمق، آفسون یایمق ایله اشتغال ایتسی اولمشدر.»

ایشته کوریورسک یا! بزم عوامک کرامت ظن ایتدکلری بر چوق شیلر واردر که اونلرک هپسی سحر در. مطالعه ایش اولدیم (المنار) مجله اسلامیه سی بو بابده پک زیاده معلومات ویریوردی. ایسترمکه اونسخه یی همه حال بولوب بومسائلک حقیقته مطلع اوله سک!

مقلد : - برادر، سن نه سوبلیورسک! (المنار) دیدیکک جریده مضر بر جریده در، اودائما علمای فم ایدیور، اونلره هیچ اهمیت ویر. میور، کذلک اولیای ده انکار ایدیورمش. بناء علیه بن اوکی مضر شیلری کورمک ایسته معم، الله حمد و شکر اولسون که شمندی به قدر بر دفعه اولسون او جریده یی نه آلیه آلدیم، نه ده کوردم.

محقق : - سبحان الله! عزیزم، سن کورمه دیکک بر شیک فالغه فصل حکم ایدیورسک؟ حال بوکه سن علمای (دین) دن بولنیورسک. سن بیلیمورمیسک که جناب حق، انسانلری غیبت ایدن، اونلرک آره سنده نمائجیلق، قوغجولق ایله کزن فسقه فجره نك سوبلدکلری شیئی تحقیق ایتمکسزین اینانمق جائز اولدینی، بوکی خبرلرده توقف لازم کلدیکنی قرآنده خبر ویریور : «ان جائکم فاسق بنبا فتینوا...» بن ظن ایدرم که (المنار) جریده سی کی علمانک قدرینی اعلا ایدمک بر جریده ده بولماز، چونکه بوجریده امتک زمام اداره سنی علمانک آله براقیور، امتک امر اصلاحی، تعلیم و تربیه سنی اصلاح ایدرک اسلامیتی مجد سابقته ارجاع ایتمکی اونلره حواله ایدیور. اونک دم ایتدیکی علما، کندیلرینک بواصلاحاته اهل اولدقلرینی سوبلینلردر.

اولیای انکار ائمه سنی کلمه : بوهیچ بروقت طوغری اولاماز؛ زیرا او، اولیای انکار ایتیمور بلکه اولنرک مدح و ثنایه مبالغه ایدرک غلو درجه سنی وارمقدن، اولنرک الله ایله برابر اولدیغی ادعا ایدرک للهدن بشقه سندن ایسته نیلمه سی جائز اولیان شیلری اولنردن ایسته مکدن نهی ایدیور. اگر موضوعدن چقماق قورقوسی اولسه یدی (المنار) مجله سنک بو خصوصده کی بعض فقره لرینی سکا اوقوردیم.

مقلد: — بن ایشیدیوردم که: (جفر) سیدنا علی کرم الله وجهه حضرت ترندن آلمش؛ شو حالده علم جفرک واضعی، حضرت علی در. حال بو که شیخ الاکبر محی الدین ابن عربی حضرت ترینه ده شجره نعمانیه اسمنده بر جفر نسبت ایدیورلر. هم ده دیورلر که: حضرت محی الدینه نسبت ایدیلن جفر کتابی، قیامته قدر تحدث ایدم جک اولان وقایع عظیمه یکه هپسی محتوی ایش!

محقق: — اوت، انسانلر ایچندن بعض کیمسه لرده — مثلاً جرجانی کی — وارکه سنک سویله ذیکک کی زعم ایدیورلر. «ابن طلحه» ده سویله دیور: «(جفر) ایله (جامعه) ایکی کتاب جلیلدیر؛ اولکی سنی حضرت علی (رض) کوفه ده منبر اوستنده خطبه اوقورکن ذکر ایتدی؛ ایکی جیسینی ده حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) قدمنر علی به (رض) کرلیجه اوله ق سویلیوب تدوین ایدنسیله امر ایتدی. بونک اوزرینه علی (رض) اونی حروف متفرقه ایله یازدی و بالاخره بو کتاب بین الناس اشتهار ایلدی؛ چونکه اولین و آخرین ایچون جریان ایش و ایدم جک اولان وقایع مهمه بو کتابده بولنیوردی.»

بن ده دیورم: بونلر اوله زعم ایدیورلردی که: جفر دیمک، صراحة یا خود رموز طریقله مغیباتدن خبر ویرمک دیمکدر؛ وقتا که بو آدملر جفری علم صراسنه قویمه یه قالدیشدیلر، بو علمی مرتبه اعتباریله روحانیاتدن صوکره بولنان علم حروف و علم عددک ایچنه قاندیلر. مع هذا وضع و تکسیرنده اختلافه دوشهرک کیمی تکسیر صغیر ایله کسر ایدوب جفر (جفر صادق) معناسنه اولدیغی زعم قالدنده بولندیلر. بعضیلری ده کندیسیله (وفق) لر وضع اولنان تکسیر متوسط ایله، دیگر بر قسمی ده ترکیب حرفی یا خود ترکیب عددی طریقله وضع ایتدیلر. بعضیلری ده جفر ایله منجم لکی قاریشدیرمق (ملاحم) و (حد ثان) ده یازیلا نلرک هپسنه (جفر) نامی ویردیلر.

بوکروهدن بر قسم خلق ده جفرک آنجق کشف استقبال ایچون اولدیغی، رموز حرفیه، عددیه و غیر یلری ده شیخ محی الدین ابن عربی نک کندینه منسوب اولان جفرنده یازدیغی، فقط انسانلر غیبه مطلع اوله رق کندی شونلری افساد ایتسونلر دیه یالکز حال ایهامده براقوب نه اولدیغی بیلدیرمیه رک وضع ایتدیکنی اعتقاد ایدیورلر. حقیقه، شجره نعمانیه یی بن ده کوردم؛ ایچی رموز ایله طوب طولو؛ هپچ برشی اکلا شیلیمور.

والحاصل بونلرک هپسی اصلنر شیلردر؛ زیرا شو جفر دنیان شیئه مخصوص، معرفت غیب خصوصنده کندیسنه مراجعت اولنه جق علمه مستند بر اصل اثبات اولنمیشدر. اگر بوکا مخصوص علمی بر اصل اولسه ایدی البته ترقی ایدرده هرکس ایچون علم جفری تحصیل ایتک میسر اولوردی. نه حاجت! ذاتا جناب حق هپچ برکیسه یه غیبدن خبر ویرمک کی بر علم بخش ائمه مشدر. یالکز بعض اندیای کرامک احوال آخرته، ملائکه یه، جنه دار ویردکاری خبرلر واردر که بونلر وحی ایله ثابت اولدقلری جهته یالکز بونلری صورت قطعیه ده تصدیق و ایمان ایدرز.

أوت، شوراسنی ده انکار ائمه که: بعضاً الهام صورته یله اخباراتده بولنانلرده واردر؛ بونلر بر شیک عن قریب و موع بوله جغنی خبر ویریورلرده بالاخره سویلدکاری کی ظهور ایدیور. لکن، بونک نادر و جزئیاته مخصوصدر. ایشته: «عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه أحد الا بن ارقضی من رسول...!» آیت کریمه سی بوبابده الک قوتلی بردیلدر.

مقلد: — مقدمه ابن خلدون ده کوردم که: ابن خلدون؛ شیخ الاکبر ابن عربی خاتمی به منسوب اولوب ایچنده «وفق» عددیه، رموز مغوزه، اشکال حیواییه؛ وجوددن آیرلمش قفالت، غریب غریب تمایل حیوانیه اولان بر ماحمه یه واقف اولمش. صوکره ده ابن خلدون بوملاحمه یی انکار ایدرک سویله دیور: «اغلب احتمال کوره شیخ الاکبره نسبت ایدیلن بو جفر کتابی صحیح دکلدر؛ چونکه بو، علمه مستند بر اصلدن نشأت ائمه مشدر.»

بکا قالیرسه، — مادام که بوکننده صورت، تمایل کی شیلر بولنیورمش — ابن خلدون بویه دیه حکمت طوغری دن طوغری به بونک شیخ الاکبره نسبتی انکار ایتلی ایدی. زیرا تصویر حرام اولدیغی جهته اکابر اولیادن اولان بر ذاتی اوندن تبرئه ایدوب قورتارمق لازمدر.

محقق: — محی الدین ابن عربی ایله ابن خلدونک حرام اولدیغی اعتقاد ایتدکاری صورتلر — انیا، اولیانک صورتلری کی — دین ایله علاقه دار اولانلردر؛ چونکه بونلر چوق دفعه لر تعظیم دخی ایله تعظیم اولنه رق کیت کیده عبادات اولنق مقصدیله «وثن، بت» اتخاذ اولنور؛ حال بوکه جناب حق کندیسندن بشقه سنی عبادت ایتمکدن نهی ایتمشدر. بناءً علیه تصویر حقنده وارد اولان نهی؛ بنا و زیارت قبور؛ كذلك قبرلرک اوزرینه، بالخاصه انیا و صلیحانک قبرلرینه مسجد یایمق خصوصنده وارد اولان نهی کیدر. بونلرک ده دین ایله علاقه سی اولدیغی جهته یابان کیمسه لره پیغمبر لعنت ایتمشدر.

«دین» ایله علاقه سی بولنیوب مظنه تعظیم اولیان صورتلره کلمه: بونلر علت نهی ده داخل دکلدر «صحیح بخاری» و سائر کتب احادیث ده حدیث «قرام» ی اوقومادگی؛ اگر اوقوماش ایهک بن سکا حکایه ایدمیده دیکله! برکون جناب پیغمبر حضرت عائشه نک

سیاه بولوطار پیدا اولمشیدی ؛ ییلدیزلر ، برر برر سوندی ، اورطه لق یاواش یاواش قارارمه یه باشلادی ؛ سیاه بولوطارلر سنانک بو کوزل کلینی قارا کلغک مزارینه کومشیدی !.. آرتق قوشلر اوتیوردی ، یشیل اووه لر ، زمره آغاچلر صامان کی صارارمش ، نازک ورمی تازه لر کی صولمشیدی . شمدی اونک ماتمندن شمشکلر سونمش ، کوک خورده نرق آغلایور ، حدتندن دالغله لر جوشیور ، روز کارلر ایگله یوردی . یرقارا کلک .. کوک قارا کلک .. هر یر محزون .. هر طرف آغلایور .. بنده آغلایوردم ..

آه !.. اوزماندیری سنه لر کچدی . بولوطارک صییرلمه سنی ، سسوکیل آتک الماس یوزینی تکرار کورمه یی ، دها یوجه کوکله یوکسلمی کورمکی ایسته یور ، و بونی بکله یورم ..

ای هلال !.. ای مسلمانلرک کیم به سز قالمش ، اولو باراغی !.. ایسته بو سنسین !.. قالی !.. یرلرده سورومه !.. اوسیه بولوطاری یرت !.. کوکله چیق !.. ییلدیزلره قادار یوکسل !.. سنک اوچیوز الی میلیون اولادک وار !..

م . و .

مَقَالَات

مسلمانان مانع تفرقه در

۲

یوقاریکی حاشه ، انصار بینند . ظهور ایتشدی که قانلی ماضیلرینک تذکای موقت بر تفرقه یی موجب اولمشدی . هنکاه آتی ایسه مهاجرن ایله انصار آرمه سنده وقوعه کلدی که بونلرک ماضی جاهلیتمه بر واز کچدیسی اولماقوله برابر حال اسلامده اخوت دنیه لری واردی : هجرک بشیجی سنه سی شعبانده (خزاء) قبیله سنک (المصطلق) شعبه سی اووه ینه یورو بولمش ، مظفر و مغتم اولارق درنولمشدی . بر چوق امور عجیبه نک آن ظهوری اولماسی اعتباریله (غزوة الاعجاب) ده یلن و بی المصطلق صوبه نسبت ایدیلرک (غزوة المریس) نامی و بریلن بو محاربه نک غالبیتی متعاقب مجاهدین اسلامدن بعضلری استراحت ایدیور ، بعضلری ده خدمات لازمه نک ایفا سینه چالشیوردی .

حضرت عمرک خامی اولان (جهجاه غفاری) [*] بو صیراده صو کتیرمک ایچین قویو باشنه کیتمش ، اوراده (سنان بن فروه) نامنده بریله اصلسز بر غوغا چیقارمشدی .

— بن اول چکه حکم ! کبی اهمیتسز بر شیدن نشأت ایدن بو غوغا ، آغیز دالاشیله بیتوب قاننامادی . جهجاه ، حدتله نوب سنانک یوزینه بر طوقات ایندیردی و بورنندن قان بوشانماسنه سبب اولدی . سنانک ، رسول الله اندیمزه عرض شکایتله احقاق حق ایتدیر . مه سی لازم کایرکن دوچار اولدینی حقسنر اعهینه حقسنر اقله مقابله ایتدی و :

[*] جهجاه غفاری ، یکده خیری بر آدم دکلدی عصر سعادتده بویه بر فتنه حدوثنه بادی اولدینی کبی امیر المؤمنین عثمان بن عفان حضرتلرینک دور خلافتنده اختلالیلر میانده بولومش ، حتی خلیفه مشارالیه ک النده کی عصای پیغمبری یی چکوب آلدقدن صوکره دیزینک اوستنده قیرمق کبی بر کستاخلق کوسته رمشدی . بالاخره عصانک قیریلدینی دیزنده (اکله) علی پیدا اولوب کندینی دارالجزایه کوتوردی .

یانه گلشدی ؛ برده باقدی که حضرت عائشه نک یاننده رسمی بر پرده بولنیوردی ؛ همده کمبده عبادت اولنان صورتلر کی دیکیلی اوله رق بولنیور . جناب پیغمبر بونی یرتوب آتمشیه امرایتدی . بالاخره حضرت عائشه بونی یاصدق یامشیدی . بونک اوزله یینه صفت تعظیم زائل اولدیفندن صورتلر باقی اولدینی حالده ینه جناب پیغمبر اونک اوسته طایایوردی ده هیچ بر شی سولنیوردی .

مقلد : — بو ، کلام فقهایه مخالف بر تعلیلدر که شیخ الاکبر محی الدین ابن عربی حضرتلری بونی سولمکدن بک متعالیدر .

محقق : — سن بیلیمورمیسک ؟ که : شیخ الاکبر ... نه فقهایه ، نه ده بشقه بر کیمسه یه تقلید ایتیور ! سن اونک فتوحاتی هیچ مطالعه ایتدیکی ؟ محی الدین ، فتوحاتک باش طرفده کرک معتزلی . کرک سنی ، و کرک مذهب سائره دن هیچ بریسیله مقید اولمیشی تصریح ایتدیکی کبی معتزلیلرک هر سولمکاری باطل اولدیفنی ده تصریح ایتدیور ؛ حتی بعض کیمسه لرک کندیسینی « ابن حزم » ظاهرینک مذهبیه نسبت ایتدکرینی خبر آنجه بونی انکار ضمننده شویقی انشاد ایتشدی :

« و یعزونی الی قول ابن حزم . و است اقول مقال ابن حزم » مقلد : — علم جفر واسطه سیله خبر و یریلن شیلرک بک چوقبری صحیح اوله رق چقه مشدر ؛ مثلاً : شیخ الاکبر محی الدین حضرتلرینک شجره نعمانیه سنده « اذا دخل (س) فی (ش) » ؛ ظهر قبر محی الدین « س ، ش » ه کیردیکی زمان محی الدینک قبری میدانه چیقار « دیه سولش اولدیفنی شینک حتی ده بالاخره کلاشامشدر . چونکه سلطان سلیم حضرتلری شامه کیردیکی زمان محی الدین عربینک قبری میدانه چیقاروب اونی کوزل بر صورتده یاپدیره رق اوکا مخصوص و قفلر قریمشدر . بناء علیه اورته ده بو قدرشی وار ایکن علم جفری انکار ایتک نصل طوغری اولاییلر ؛ و سن نه جساتله انکار ایدیورسک ؟ [محقق جوابی و بشیجی محاوره نک نتیجه سی کله جک هفته]

الکِبَیَات

منثوره :

مسلمانلرک بایراغی

— دین قرده شلرمه —

سنانک ایصسر کنیشلرکرنده اونی حیرتله سیر ایدیوردم : بوشلغک بوجاننده نوردن یاپلمش خنجر کبی پارلدا یوردی . ییلدیزلر ، اوکا بیاض ایشیقارلیله حرمتلی سلاملر کونده یور ؛ دکزلر ، آغاچلر ، داغلر ... اوکنده سسبز ، سسبز دوشونیورلردی . یوردنرک جنت کبی یشیل اووه لرنده قوشلر سونجیله اوتوشمکده ایدی .

کوکک بونالری کلینی حیران حیران سیره دالمشیدم . یک محزون دوریور ایدی . اونی اویمک ، قوجاقلامق ، حرمتلرله ، محبتلرله قوجاقلامق ایسته یور ایدم .. شانلی دوروشی روحی اوقشار ؛ نیم درد اورتاغمدر ؛ حزنلری ، کدرلری یوزینه باقله اونوتوردم ؛ ایشیقارلیله بزی آیدینلاتان ، چیچکلرمنی ، یاپراقلرمنی کوموشلین ، دوغولرمنی سوسله یین اودر ..

بن بویه دوشونورکن ، بردن بره کوکک هر بوجانندن کومه کومه